

Novi grobovi

MARY MAKSE
Kot smo včeraj poročali, je preminila v mestni bolnišnici Mary Makse, rojena Pergar, stara 49 let. Stanovale je na 995 Addison Rd. Doma je bila iz Moravč, kjer zapuša več sorodnikov. Tukaj zapuša soproga Johana in sestro Mrs. Josephine Kocin. Pogreb se bo vršil v petek zjutraj ob 9. uri iz železovega pogrebnege zavoda v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary.

FRANK FRITZ
Poročano je že bilo, da je umrl v Mendenhall, Miss., Fr. Fritz, star 58 let. Pokojni je prišel v Ameriko leta 1912 iz št. Ruperta na Dolenjskem. Pred leti je delal pri Multi-graph Co. Zapuša ženo Rose, rojeno Germovšek in hčer Mrs. Dorothy Nelson. Pogreb se bo vršil v petek zjutraj ob 9:30 uri iz Grdinovega pogrebnege zavoda v cerkev sv. Agate na Lakeview Rd. blizu Superior Ave. (ne v cerkev sv. Tomaža, kot je bilo prej poročano), in nato na pokopališče Calvary.

PFC. STEPHEN J. MARKOLIA
V petek zjutraj bo v Cleveland dospelo truplo ubitega vojaka Pfc. Stephen J. Markolia, ki je svoje mlado življenje zgubil v bitki 17. sept. 1944 v Franciji. Bil je starejši sin družine Steve in Katarine, rojena Lachovic, Markolia iz 6527 Shaeffer Ave. Rojen je bil v Clevelandu 7. dec. 1924 ter je bil star 20 let ko je zgubil svoje življenje. Graduiral je iz šole sv. Vida in Cathedral Latin. Tekom počitnic in po šoli je delal v pisarni Sterling & Welch Co. Bil je član društva Srca Jezusovega št. 55 SDZ. Ko je bil vpoklican k vojakom je bil poslan v bitko ob invaziji Sicilije, v Anzio Beach ter po raznih drugih krajih na Italijanskem, nato je bil premeščen v Francijo. Njegov mlajši brat je po daljši bolezni umrl v maju 1945.

Pogreb se bo vršil v torek zjutraj ob 9:30 uri iz Grdinovega pogrebnege zavoda v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary. Vojaki pogrebni obredi bodo po Lake Shore Post št. 237 American Legion.

Ovira za gradnjo
Ohio Fuel Gas Co. je včeraj naznanila, da poslej ne bo več sprejemala prošenj za instalacijo plina, radi česar bo najbrž gradnja novih domov v predmestjih Parma, Fairview, Westlake in Avon Lake popolnoma ustavljena.

TURCIJA BI PLAČALA ENO MILJARDO
CARIGRAD, Turčija, 26. maja.—Major gen. Horace L. MacBride je izjavil, da bi morala Turčija plačati blizu \$1.000.000,000 za vojaški material, ki ga je dobila od Amerike, ako bi želela kupiti povsem novo orožje. Kongres pa je določil \$100.000,000 za "pomoč" Turčiji.

PORURJU GROZI STAVKA 600.000 DELAVCEV
BERLIN, 26. maja.—Neki angleški uradnik je danes naznanil, da se bo so-podpredsednik Bizonije (združene angleške in ameriške okupacijske zone Nemčije) podal v Duesseldorf, da odvrne stavko, s katero grozi 600.000 delavcev uposlenih v metalni industriji v Porurju.

Arabci so zavrgli apel Z.N. za premirje v Sveti deželi

Zahtevajo, da se razpusti Izrael in ustavi pošiljatve orožja Židom

LAKE SUCCESS, 26. maja.—Arabske države so danes zavrgle apel organizacije Z.N., da se v Palestini sklene premirje, toda Arabska liga je obenem vprašala Varnostni svet, da li lahko ponudi kakšne sprejemljive pogoje za politično ureditev, na podlagi katerih bi se vojna ustavila.

Zavrnitev apela pomeni, da so se Arabci, ki so v transjordanjski prestolnici Amman imeli konferenco, odločili za nadaljevanje vojne.

Židje pa so s svoje strani izjavili, da so arabski predlogi za premirje nesprejemljivi.

Arabske države so posamezno odgovorile, da ne morejo ustaviti vojne tako dolgo, dokler Izrael obstoja kot država. Zahtevali so tudi, da Združeni narodi prepovejo pošiljanje orožja Židom in omejijo naseljevanje Židov v Palestini.

Odgovori posameznih arabskih držav so bili daleč bolj ostri kot nota, ki so jo Varnostnemu svetu naslovili voditelji Arabske lige s svojega zborovanja v Ammanu, ki niso ne sprejeli in ne zavrnili apela za premirje.

Amerika smatra, da je položaj zelo resen

Arabska liga je obvestila Varnostni svet, da je imenovala posebni odbor, ki bo vodil pogajanja s komisijo za premirje Varnostnega sveta, katerega se sedaj nahaja v Jeruzalemu.

Odgovor Arabske lige je prečital iraški delegat dr. Naji Al-Asil, ki je izjavil, da Arabci nimajo nobenega jamstva, da bi premirje ustavilo "zionistično nasilje."

Več delegatov Združenih narodov smatrajo, da arabski odgovori pomenijo preziranje ukaza Združenih narodov za prenehanje vojne. Toda arabski krogi vztrajajo, da morajo Arabci imeti jasne in določene predloge za končno ureditev spora, predno bi se lahko govorilo o premirju.

Predstavniki Izraela pa so potom židovske agencije za Palestino odgovorili, da so arabski odgovori zloglasna zavrnitev apela Združenih narodov. Židje so rekli, da če Arabci želijo mir z Izraelom, ga lahko imajo, če pa želijo vojno, jo lahko tudi imajo.

Ko je slišal za odgovore Arabcev in Židov, je ameriški delegat Warren R. Austin izjavil, da je položaj tako resen, da bo ameriška vlada morala zelo oprežno razmotrivati o njemu.

Poroka

V soboto zjutraj ob 11. uri se bosta poročila v cerkvi sv. Filipa Miss Rose Kardos iz 9977 E. 77 St. in Mrs. Adolph Ovsek, sin Mr. in Mrs. Martin Racečič iz 19900 Tyronne Ave. Poročna slavnost za ožje sorodnike se bo vršila na domu na E. 77 St. Mlademu paru čestitamo in mu želimo vse najboljše v zakonu.

Busna postrežba

Od nedelje dalje bodo mestni busi redno vozili v zverinjak v Brookside parku, in sicer se bo te busove dobilo na Denison in Archwood Ave. Tekom poletja bomo imeli tudi redno busno postrežbo med Public squarom in pristaniščem na E. 9 St.

Sovjetska vlada je objavila nadaljne dokumente o Angliji

Zajeti dokumenti pričajo, da je angleška vlada bila za sporazum s Hitlerjem

MOSKVA, 26. maja.—Sovjetska vlada je danes objavila nadaljne dokumente, s katerimi je podprla svoje trditve, da je angleška vlada avgusta meseca leta 1939 ponudila Hitlerju proste roke v Evropi v zameno za angleško-nemško zvezo.

Dokumenti so bili objavljeni v "Drugi knjigi tajnih papirjev," ki jih je sovjetska armada zajela v Nemčiji. Prva knjiga je bila tiskana aprila meseca.

Knjiga sicer še ni tiskana, toda sovjetska revija "Novo vreme" je o njej objavila izrpeke in pregled.

Med dokumenti se nahajajo tajna pisma bivšega nemškega ambasadorja v Londonu Herbert von Dirksena. Eno teh pism pravilno, da je angleško zunanje ministrstvo leta 1939 obvestilo Nemčijo, da je Anglija pripravljena, da zavzame garancije Poljski, Turčiji in ostalim državam, ako se bo sklenilo angleško-nemško pogodbo.

Dirkeson je poročal nacistični vladi, da je imel važen razgovor s svetnikom tedanjega premijera Chamberlaina Sir Horace Wilsonom.

Zbor "Triglav" gostuje v Penni.

Začetkom tega meseca je pevski zbor "Triglav," katerega so v zadnjem letu ustanovili naši fantje in dekleta na zapadni strani mesta, priredil svoj prvi koncert. Ta koncert bodo pevci ponovili v nedeljo 30. maja v slovenski naselbini Strabane, Pa. Iz Clevelanda se bodo skupno podali z busom in z njimi bodo tudi šli godci Eddie Zabak orkestra, ki bodo igrali za ples po koncertu. Bus bo odpeljal točno ob 9:30 uri zjutraj izpred Doma zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave. Koncert se bo vršil zvečer ob 6:30 uri in bus bo zopet odpeljal proti Clevelandu ob 2. uri zjutraj.

Vabi se vse, ki bi se radi pridružili, da sporočijo Mr. Jacob Jesenko, 3567 W. 61 St. Wodbine 5584.

Za posojilo pri RFC

Snoči se je župan Burke podal v Washington, kjer bo pri RFC vložil prošnjo za posojilo v znesku 11 milijonov za moderniziranje mestnega prevoznega sistema.

Iz bolnišnice

Poznani Andy Bozic se je vrnil iz bolnišnice na svoj dom na 23106 Nicholas Ave. Zahvaljuje se vsem za obiske, cvetlice in darila, ki jih je bil deležen v bolnišnici. Prijatelji ga sedaj lahko obiščejo na domu.

RAZPOROČENA ŽENA "NAPRODAJ"—ZAHTEVA \$10.000 ZA "ROKO"

HEMPSTEAD, N. Y., 26. maja.—Mrs. Dorothy Lawler, 28 let stara blondinka in mati dveh otrok, starih 11 in 10 let, ki je razporočena od svojega prvega moža, je dala v tujkajšnji časopis oglas sledeče vsebine:

"Žena naprodaj: Razporočena, blondinka privlačne zunanosti, išče moža, ki bi jo poročil in skrbel za njena dva otroka. Mora biti voljan in sposoben plačati \$10.000 ob vstopu v zakon."

Na oglas je dosedaj odgovorilo 16 moških, s katerimi bo v teku prihodnjih par dni govorila. Rekla je, da bo izbrala moža, ki bo "dostojne vrste in ne prestar." Na vprašanje, kakšnega bi smatrala za prestarega, je odvrnila, da je to odvisno od posameznika. "So moški, ki se pri 50 letih počutijo in tudi izgledajo kot da so 30 let stari," je rekla Mrs. Lawler.

Poročila se je, ko ji je bilo 16 let in dobila razporoko pred osmimi leti, ker mož ni hotel skrbeti za otroke. Rekla je, da je med vojno delala v tovarni in kot fotografistka v kabaretih, sedaj pa je po dnevi delno zaposlena kot bolničarka, ob večerih pa dela kot garderobierka v nekem nočnem klubu.

"Zadnja leta nam je čisto trda predla," je dejala danes. "Zgodilo se je več, da otrokoma nisem mogla kupiti mleka. To je razlog, da iščem moža."

35-letnica poroke

Včeraj sta praznovala naš poznani čevljar in neumorni kulturni delavec Mr. Andrew Ogrin in njegova sapraga iz 18508 Shawnee Ave. 35-letnico zakonskega življenja. Prošlo nedeljo so jima otroci priredili majhno družinsko presenečenje na domu hčere in zeta Mr. in Mrs. John Habian na Muskoka Ave. K čestitkam njune družine in številnih prijateljev se pridružujemo tudi mi z željo, da bi slavljena živila še mnogo let v sreči in zadovoljstvu!

Virden, ki je bil pod ognjem radi svoje "komunistične hčere," obdrži svoj urad

WASHINGTON, 26. maja.—Propagandna ofenziva republikanov L. Crawforda iz Michiganu proti clevelandskemu industrijalcu Johnu C. Virdenu, ker je njegova hči Evfemija sprejela službo v uradu sovjetske časniške agencije "Tass", se je izjalovila.

Virden je namreč danes umaknil svojo ostavko kot posebnih pomočnik trgovskega departmana, potem ko je akcija michiganskega kongresnika izzvala praveci val ogorčenja in izraze splošnega odobravanja za clevelandskega industrijalca.

Trgovinski tajnik Charles Sawyer je Virdenov sklep da še nadalje ostane v vladni službi, obelodanil s kratkim naznanilom:

"Veseli me, da morem poročati, da je Mr. John C. Virden umaknil svojo ostavko in da bo nadaljeval z delom kot šef urada za prostovoljno sodelovanje kakor v preteklosti."

Ko je bilo Crawfordu pove-

Amerika predlaga konferenco o svobodni plovbi na Donavi

Domače vesti

Veselica ob 40-letnici

Društvo sv. Katarine št. 29 ZSZ bo v soboto večer obhajalo svojo 40-letnico obstoja z veliko plesno veselico v Slov. domu na St. Clair Ave. Odbor se je potrudil, da se je pripravilo vse, da bodo posetniki najbolje postreženi, zabava bo prvovrstna v vseh ozirih, za plesateljice bo pa igrala priljubljena godba "Vadnal orkester." Društvo se prijazno priporoča za obilen poset.

Redna seja

Seja društva Zavedni sosede št. 158 SNPJ se bo vršila v petek večer ob 7.30 uri v Slov. društvenem domu na Recher Ave.

K marinom

V torek je odšel v službo k marinom Louis Rolih, sin Mr. in Mrs. Louis Rolih iz 23101 Arms Ave. Nahaja se v Paris Island, So. Carolina. Želimo mu vso srečo in zdrav povratek!

Graduiral

Nocoj bo graduiral iz Mayfield High šole Richard Lampe, sin poznane družine Mr. in Mrs. Charles in Jennie Lampe iz Bishop Rd. Čestitamo!

Himen

V soboto 29. maja se bosta poročila v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave. Miss Josephine Terček, 16701 Waterloo Rd., in Mr. John Zaman, 584 E. 149 St. Nevesta je hči poznane družine Mr. in Mrs. John Terček, ki vodita Gaiety Bar, ženin je pa sin poznane družine Mr. in Mrs. John Zaman. Poroka bo ob 9:30 zjutraj, poročna slavnost pa zvečer ob osmih v Slov. domu na Holmes Ave. Sorodniki in prijatelji so vabljeni k poročnim obredom in k slavnosti. Novoporočencema naše čestitke!

Vršila naj bi se 30. julija v Beogradu med velikimi silami in Podonavskimi državami

WASHINGTON, 26. maja.—Državni tajnik Marshall je danes razkril nove napore, ki jih Zedinjene države podvzemajo, da bi se zagotovila svobodna plovba na Donavi.

Zedinjene države se nadajo, da bodo odklonile glavno oviro pri svobodni trgovini med vzhodno in zapadno Evropo s tem, da bi pridobile Rusijo in dežele vzhodne Evrope, za neomejeno plovbo po Donavi.

Marshall je na časnarski konferenci naznanil, da so Zedinjene države že predlagale konferenco velikih sil in držav vzhodne ter srednje Evrope, ki naj bi se vršila 30. julija v Beogradu.

Kot je izjavil državni tajnik, bi se na tem sestanku, ako bi Rusija in dežele vzhodne Evrope na njega pristale, postavilo na preizkušnjo želje sovjetske vlade za izboljšavo odnosov z Zedinjenimi državami.

Donava eno glavnih vprašanj pri obnovi Evrope

V neki drugi izjavi pa je Marshall sporočil, da so bila pogajanja med štirimi silami glede avstrijske mirovne pogodbe začasno prekinjena. Obožili je Sovjetsko zvezo, da je vsled njene "zavlačevalne taktike" prišlo do poloma konference v Londonu.

Ameriški uradniki so izjavili, da je vprašanje svobodne plovbe po Donavi eno glavnih vprašanj pri obnovi Evrope, ker da je ta reka velika prometna žila celega kontinenta. Pristavili so tudi, da je prav pri Donavi prišlo do konflikta med sovjetskimi interesi in interesi Zedinjenih držav ter zapadne Evrope.

Rusija, Jugoslavija, Romunija in Madžarska so že ustanovile skupno komisijo, ki upravlja s plovbo po Donavi.

Nekatere podonavske države pa so zavzele stališče, da se Donavo mora uporabiti v korist tistih držav, skozi katere teče, brez ozira na želje drugih držav, kar pomeni, da je Donava zaprta za vse države, ki se nahajajo v zapadni Evropi.

Ameriški uradniki imajo malo upanja, da bi pod sedanjimi okoliščinami Sovjetska zveza in podonavske države pristale na skupno kontrolo, ki bi pomenila mednarodno kontrolo Donave.

Harriman je proti pomoči državam vzhodne Evrope

Ambasador Evropskega novitvenega programa Averell Harriman je danes izjavil, da Zedinjene države ne bi smele dati nobene obnovitvene pomoči Sovjetski zvezi ali pa državam vzhodne Evrope.

Harriman je nastopil kot priča pred senatnim odborom za določanje izdatkov, kjer je rekel, da ne veruje, da bi se moralo pošiljati pomoč državam, "ki so proti nam."

"Moje čvrsto osebno prepričanje je, da bi ne smeli dati pomoči nobeni državi znotraj železne zaveze."

Kljub svoji opoziciji pomoči

vzhodni Evropi, pa je Harriman bil mišljenja, da bi se moralo ohrabriti ne-vojaško trgovino med zapadom in vzhodno Evropo.

Senatni odbor vodi zasliševanja v zvezi z \$5,300,000,000, ki so določeni za tako zvani Obnovitveni program Evrope.

Wallace pravi, da bo ostal kandidat do konca volitev

Kongresnik predlaga mere proti Wallaceu zaradi odprtega pisma Stalinu

COEUR D'ALENE, Idaho, 26. maja.—Predsedniški kandidat Henry A. Wallace je danes izjavil, da bo ostal kandidat, dokler "ne bodo preštetni zadnji glasovi pri novembrskih volitvah."

Wallace je svojo izjavo podal v zvezi s trditvijo washingtonskega poročevalca za "New York Times" Arthurja Krocka, ki je izjavil, da bo bivši podpredsednik umaknil svojo kandidaturu še pred novembrskimi volitvami.

V svojem govoru pa je Wallace izjavil, da bo verjetno postavljen vzgled drugim tovarnam in industrijam z nedavno ureditvijo meznega sporazuma med unijo avtnih delavcev (UAW) in General Motors družbo. Rekel je, da se nada, da bo ta "vzglede lahko vsiljen jekleni industriji, ki je uporno zavracala zahteve delavcev."

V soboto bo Wallace v kongresu pričal proti Mundt-Nixonovi zakonski predlogi na svojo lastno zahtevo.

WASHINGTON, 26. maja.—Kongresnik Wheeler je danes zahteval od justičnega tajnika Clarka, naj ugotovi, če je Wallace s svojim odprtim pismom sovjetskemu premijeru Stalinu kršil stari Loganov akt.

(Loganov akt predvideva za vsakega državljana, ki "obdržava zvezo z neko zunanjo vlado z namenom, da vpliva na to vlado pri njenem sporu z Zedinjenimi državami ali pa poskuša poraziti ameriško politiko" največ tri leta zapora in globo v znesku \$5,000).

SALT LAKE CITY, 26. maja.—Nova stranka Henry A. Wallacea bo prišla na glasovnico v Utahu pri novembrskih volitvah.

Molnarjeva obravnava

Včeraj se je zvedelo, da se bo obravnava proti odstavljenemu policijskemu poročniku Ernestu Molnarju, ki je obtožen sprejemanja podkupnine od "policy racketirjev", vršila šele enkrat v jeseni.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

PALESTINA—DAVNI SEN ŽIDOV

(Clevelandski pisatelj in odvetnik, ki je obenem urednik časopisa "Jewish World" Hyman Horowitz se je nedavno nahajal na potovanju po Palestini in Srednjem Vzhodu, kjer je proučeval vprašanje arabsko-židovskih odnosov. Za "The Cleveland Press" je spisal dva članka, ki se nanašata na starodavna stremeljenja Židov za domom v deželi svojih očakov—Palestini. Članke v skrajšani obliki podajata zgodovino borbe Židov, njihove želje, razočaranja in trpljenje. Ker sta zelo sodobna in objektivna, ju podajamo v prevodu. Op. ured.)

*

Židovsko stremeljenje za nacionalnim prerojenjem v Zionu ni brezpogojno povezano s preganjanjem in pokoljem v raznih deželah. Pa tudi ni nova drznost s strani fanatičnih židovskih nacionalistov, kot bi nas nekateri hoteli prepričati. To je bolj naravna želja ljudstva za domom, katere znake lahko zasledimo 2,500 let nazaj, ko so prvi begunci iz Jeruzalema sedeli na obrežju reke Babilona in togovali: "Kako bomo peli božjo pesem v tuji deželi?"

Ko so Rimljani 70 let pred Kristusom končno zlomili (židovsko) državo so preživeli zaprisegli, da nikoli ne bodo pozabili ali pa se odpovedali deželi. Skozi dolge trpeče generacije so Židje stalno upali in molili za dan vrnitve. Nekateri Židje so vedno bili tam in posvetili svoj čas požnostni in učenju.

Z druge strani pa je izgledalo, kot da je zemlja ves čas potrpežljivo čakala na vrnitev svojih zakonitih lastnikov. Kar je nekoč bila dežela, v kateri je tekkel med in mleko, je postala gola puščava, brez da bi si kdajkoli kakšni drugi ljudje ustanovili tam svoj dom. Odkar so Židje odšli, je vedno bila provinca pod kakšnim imperijem, toda nikoli ni bila domovina drugim domačinom.

Leta 1880 so se nekateri mladi Židje iz Rusije, med njimi študentje univerz in diplomirani intelektualci, organizirali in odšli v Palestino, kjer so kot pionirji pod najtežjimi pogoji obdelovali zemljo in gradili.

Temu je leta 1896 sledil dvig modernega političnega zionizma, ki ga je na Dunaju ustanovil Theodor Herzl. On je pozval Žide iz celega sveta na kongres v Baselu, Švici, kjer je bilo sklenjeno, da se bo delalo "za dom židovskega ljudstva v Palestini, ki bi bil obvarovan z javnimi zakoni."

V dveh desetletjih pred prvo svetovno so Židje v Palestini dosti napredovali z gradnjo poljedelskih, industrijskih, trgovinskih, prosvetnih in kulturnih ustanov. Njihovo število se je zvišalo na 100,000.

Leta 1917 je Anglija objavila tako zvano "Balfoursko deklaracijo," s katero je obljubila, da bo pomagala pri ustvaritvi nacionalnega doma za židovsko ljudstvo v Palestini, ki je takrat bila provinca Turčije. Civilne in verske pravice, ki so obstojale v ne-židovskih naselbinah, bi bile zajamčene, toda Arabce izven dežele se ne bi smatralo za stranke pri tej ureditvi.

Leta 1922 je Društvo narodov dalo Angliji mandat nad Palestino, ki je priznal zgodovinsko povezanost Židov s Palestino in je iz Balfourske deklaracije stvoril živ del mandata. To je jasno pomenilo, da bi Angleži morali biti v Palestini s ciljem, da olajšajo ustvaritev židovskega narodnega doma.

Pravice Židov, da se svobodno naseljujejo in natančni sporazum glede zemlje izgleda, da se ne more izpolniti. Zedinjene države so se strinjale s pogoji mandata.

Na svetu je bilo 17 milijonov Židov. Nihče ni pričakoval, da bi v bližnji bodočnosti kakšen večji del njih odšel v Palestino. Se vedno je obstojala vera v civilizacijo in up, da bodo evropski Židje lahko živeli v svojih respektivnih državah. Še vedno je za nekatere bilo nade, da se bodo izselili in si ustanovili dom v Novem svetu.

Kljub temu pa so mnogi Židje gojili idejo o nacionalnem domu za tiste, ki so želeli ali čutili, da morajo iti tja in postati del židovske zajednice, osvobodjene zunanje dominacije tako v materialnem kot v duhovnem pogledu, da bi tako svobodni bili gospodarji svoje lastne usode.

Mnogo več jih je prišlo po svoji lastni poti ali pa s pomočjo zionistične organizacije. Okrog leta 1930 se je njihovo število zvišalo na približno 300,000.

Toda tedaj je prišlo prokletstvo hitlerizma.

(Konec jutri)

UREDNIKOVA POŠTA

V nedeljo vsi v S. N. Dom!

Pestra in živahna je bila letošnja pomladanska sezona naših kulturnih aktivnosti. Še ko nas je držala zima trdo v svoji oblasti, so v naših narodnih domovih že vsako nedeljo pihljale blagodejne, tople sapice, ko je ta ali ona skupina izvajala svoje pevske ali dramske sporede v prelep duševni užitek številnih posetnikov. Do sedaj so se izvršili že vsi naši zbori ter pevci in igralci se je dovolilo nekoliko zaslužnega oddiha. Predno pa se ta odmor fizično odobri, bomo imeli v naši sredi še en pomemben slovenski dan in sicer v nedeljo 30. maja.

Tukajšnje SANSove podružnice so aranžirale izredno lep program s koncertnim in govornim sklopom od priliki zborovanja SANSovega odbora. Na stopili bodo pevski zbori "Zarja," "Jadran" in "Slovan" in soloistinja Milavčeva in Unetičeva. Kot govorniki pa naši najboljši možje kot Kristan, Adamič in Vider in Arthur D. Kahn iz New Yorka, ki je načelnik narodnostnih skupin za Wallaceovo kampanjo.

Kot razvidno iz tega kratkega opisa, bo to priredba vredna vašega poseta, tako z duševnega kot informativnega vidika. V našem lastnem interesu je, da zasledujemo in moralno podpiramo aktivnosti, ki so začrtane v SANSovem programu.

Pripravljalni odbor se nadeja številnega odziva in poseta naših zavednih ljudi iz vseh delov Clevelanda in okolice in je za vsestransko postrežbo vsem obilno preskrbel.

Torej, na svidenje!

Josephine Petrič.

Odhodnica za Ludvika Medveška

Spodaj podpisani z lahkim srcem rečem in zapišem, da jih je

prav malo med nami v Clevelandu in tudi v širni Ameriki, ki bi bili tako stalni v naših naprednih vrstah kot naš Ludvik Medvešek. Res, prav malo jih je, ki bi tako neprisljano že toliko vrsto let pomagali pri vseh narodno kulturnih delih kot je ta naš zaslužni in priznani mož, ki se želi v svojih starih letih od nas za stalno posloviti in se preseliti nazaj k svoji soprogji in večini svoje družine v rojstno domovino Jugoslavijo.

Kot sem že prej omenil, Ludvika smo skoraj povsod videli, kjer je le mogel, nam je pomagal pri naših naprednih, narodnih, kulturnih in drugih prireditvah. Udeleževalec se je pri različnih SANSovih prireditvah za pomoč našemu borbenemu narodu v stari domovini, sprejel je več kot svoj delež pri akciji za Otroško bolnišnico, aktivno se je udeleževal obrambe našega naprednega tiska, itd.

Tako je bil Ludvik Medvešek na svojem mestu vedno in povsod, brez godrnjanja je sprejel najbolj odgovorna mesta pri malih in velikih federacijskih prireditvah, pri dnevih SNPJ. Pri velikem pikniku ob priliki SNPJ dneva lanskega leta je imel v oskrbi vse pivske listke in pri tako velikem prometu je izvršil delo natančno, pošteno in uspešno. Tako smo ga videli pri delu pri mnogih pevskih koncertih. Torej pomagal je povsod, kjer je le mogel.

Temu pridnemu narodnemu kulturnemu delavcu bodo priredili njegovi kolegi in prijatelji dne 31. maja poslovilni večer, odnosno banket, na katerega se vabi vse njegove stare prijatelje, kulturne sodelovalce, člane in članice njegovega društva "Naprej," št. 5 SNPJ, katerega tajnik je bil okrog 30 let.

Torej se vidimo 31. maja v Slovenskem narodnem domu!

Anton Jankovič.

PISMO IZ SLOVENIJE

(Od našega stalnega dopisnika R. V. iz Ljubljane)

Ljubljana, 17. maja 1948.

Vi imate raztresene vsepovsod v Zedinjenih državah narodne domove, ki so vaš ponos. V njih so sedeži vaših prosvetnih in drugih organizacij. Tam se sestajate na prireditvah vaših pevskih zborov in dramskih društev. Pa tudi sleherni dan dobite tam razvedrila v krogu znancev in prijateljev. Zbrali ste sredstva zanje cent po cent, dolar po dolarju. Brez žrtve ni šlo, ker vaše plače niso bile pred prvo in drugo svetovno vojno nikdar toliko, da bi si z lahkoto odtrgali prispevek za domovo.

Imeli smo v Sloveniji že pred to vojno tudi me celo vrsto raznih prosvetnih, zadržnih, gasilnih in drugih domov. Toda ogromna večina slovenskih vasi je pa le bila brez skupnega doma. Ko so se vrstile prireditve v poletnem času, so ljudje opažali razne velike skednje, da so mogli prikazovati "Desete brate," "Rokovnjače" in druge ljudske igre, ki so ljudem (takrat bile všeč). Vsi potni igralci so po raznih lojtrah plezali na odre, vaški otroci so kukali med snopi in predsedniki društev so nerazumno meli z rokami v strahu, da se kaj ne vžge. Zborovanja so bila po zakajenih gostilnah in največjo korist od gospodarskih in drugih predavanj je imel gostilničar.

Zdaj pa hočemo ne samo industrializirati vso našo državo, temveč dvigniti tudi slovensko vas iz njene zaostalosti. Zato je naše geslo med drugim: V vsako vas zadržni dom! Zadržni dom zato, da bomo imeli v sleherni vasi dvorano za kino, za predstave, za zborovanja, za se-

stanke. Zadržni dom zato, da bodo številne zadruge imele v zadržnem domu svoje pisarne, da jih ne bo potreba kot prej držati po župniščih in gostilnah.

Zadržni dom za pridke naše vasi, da bodo dobro spravljene pod streho, da se ne bodo kvarili in da jih potem naše "naproje" (na b. a. v. ljalno-prodajne zadruge) z lahkoto in hitro odajo v mesta in industrijske centre, a v zameno dobe in vskladišče v skladiščih zadržnega doma vse, kar rabi kmečka družina.

Ko so klerikalci pred vojno tu pa tam zidali prosvetni dom ali pa kakšno drugo stavbo splošnega značaja, je bilo vse v redu. Zdaj pa, ko hočemo, da bo prav sleherni slovenska vas imela svoj dom, se pa "Ameriška domovina" razburja. Razburja se nad vsakim delom, ki ga opravljamo v korist skupnosti. Zavedajo se pač, da bodo zadržni domovi središče, srce vasi in ne več farovži in birtije.

V svoji onemogli jezi si klerikalni in liberalni veljaki dajejo roko in nastopajo v emigraciji zadržno. Tu doma v domovini je pa vse slovensko ljudstvo enotno in združeno in stari prepripi meščanskih strank so samo še bled spomin. Vas tekmuje z vasjo, katera bo prej zgradila svoj dom.

Značilno je, da sta bila dokončana prva dva zadržna doma že 18. aprila in sicer ob robu slovenskega ozemlja, eden v Dolu-Predmeji nad Vipavsko dolino, kjer se je deveti korpus narodno-osvobodilne vojske boril za svobodo Slovenskega prihranja ter drugi v Cenu pri Ljutomerju v severni Štajerski,

kjer so gospodovali nekoč nemški veleposestniki. Ko smo praznovali sedemletnico ustanovitve Osvobodilne fronte, 27. aprila, so pa vzrasli še štirje novi zadržni domovi.

Na dan praznika delovnih ljudi, na prvi maj je pa zazelela smrečica na novih strehah nadaljnih osmih zadržnih domov. Novi praznik našega ljudstva, dan zmage nad Hitlerjevo Nemčijo je pa sedem novih slovenskih vasi želo plod zmage nad vsemi težavami in si ustvarilo zadržna središča, ki bodo omogočila nagel prosvetni in gospodarski razvoj njihovih vasi. Po vsi Sloveniji vre delo pri zidavi zadržnih domov. Na 26 mestih hitijo zidarji, da bi postavili kmalu zidove, na 18 mestih pa polagajo betonske stebre, da bi mogočna zgradba domov počivala na čvrstih temeljih; 78 vasi je pa izbralo najlepši prostor v vasi, ga izravnuje, čisti od kamenja in drevesnih korenin ter prodira čedalje globlje v zemljo, tako da pripravi vse potrebno za graditev temeljev.

Tri sto trideset slovenskih vasi pa vozi skupaj rečni pesek, žge apno, pripravlja gradbeni les in lomi kamenje v kamnolomih za svoj zadržni dom. Slovensko ljudstvo je razvilo letos neke vrste ofenzivo, v kateri vsaka vas tekmuje, da bi zgradila čimprej in čim lepši zadržni dom. Cesar ni bilo mogoče poprej napraviti v desetletjih, bo letos slovensko ljudstvo izvršilo v navdušenem delovnem zanosu v nekaj mesecih. Politična organizacija slovenskega ljudstva, Osvobodilna fronta, pa priskoči na pomoč povsod, kjer je potrebno.

Pri izvršilnem odboru Osvobodilne fronte rišejo inženirji načrte zadržnih domov upoštevajoč pri tem posebne gospodarske, klimatske in druge značilnosti posameznih slovenskih krajev. Primorski zadržni dom bo odgovarjal razmeram na Primorskem, bo zidan iz kamna, bo upošteval, da je tamkaj toplo podnebje, gorenjski bo skušal biti v skladu z zidavo in zunanjim izgledom gorenjskih vasi, štajerski zadržni dom pa ne bo pozabil, da je štajerska dežela plemenitih vin in sadja.

Dvorane za zborovanja in prosvetne prireditve bodo imele kabine za filmske projekcijske aparate. Slehera naša vas bo imela vsaj enkrat tedensko filmske predstave, tako da ne bo potreba vašim kolovratiti ure daleč do bližnjih mest, da bi gledali najnovejše filmske obzornike in umetniške filme.

Stotisoči slovenskih delovnih ljudi se muči in dela, da bi njihova vas korakala naprej z napredkom, da bi imela v prostih urah ob nedeljah in dolgih zimskih večerih prostor, kjer bi se izobraževala in vzgajala. Pa se ti najde "Ameriška domovina," ki bi hotela, da bi mrak, neznanje in puščoba še dalje gospodarili po naših vaseh. Naj le pišejo, mogočnega pohoda vasi ne bodo zavrli niti za centimeter.

Preko 400 zadržnih domov bo samo letos odprla vrata našemu delovnemu kmečkemu človeku. Prihodnje leto pa še več. Popivanje po nezdruženih, zakajenih, kmečkih gostilnah bo v kratkem le žalosten spomin, vas bo deležna onih zabav in prosvetnih ustanov, ki so jih doslej uživali samo meščani.

V skupnem delu je našlo slovensko ljudstvo svojo rešitev. Postavlja si ustanove, ki so skupnosti in posameznikom koristne, s skupnim delom pa odbija in preganja nadloge, ki bi vseh prizadele. Nemški okupatorji niso za seboj pustili samo požganih vasi in nešteto ter vse polno od koncentracijskih taborišč izmučenih ljudi, temveč so deloma okužili našo zemljo. Izselili so prav vse prebivalstvo v brežiškem okraju in tam naselili nemške Kočevarje, ki niso nikdar obdelovali zemlje, tem-

več samo krošnjarili po svetu. Uničili in pustili so v nemar vinograde. Kar je pa še hušje, je pa, da so uvažali za seme in hrano nemški krompir in pripeljali s tem v Slovenijo hušjega škodljivca od trtne uši.

Po mnogih naših krompiriščih se je pojavil koloradski hrošč, ki se je že pred vojno udomačil v Nemčiji. Samo množična vseljudska organizacija ga bo uničila, posamezni kmet bi moral podleči. Teden za tednom bodo množične organizacije Ljudske fronte na vasi pregledovale krompirišča in uničevale okužene krompirjeve rastline.

Samo ljudstvo, ki je zbrano v strnjanih vrstah Ljudske fronte bo odvrnilo od Slovenije strahno nevarnost, ki ji preti od koloradskega hrošča. Vi se še vsi spominjate, kaj pomeni krompir za Slovenijo. Krompir je glavni pridelek slovenskega kmeta. Izvrstni kamničar in druge vrste se izvažajo v vse ostale republike Jugoslavije in po svetu. Jedilnega lista našega kmeta brez krompirja sploh ni mogoče sestaviti. Od krompirja v oblicah, krompirjeve juhe, pomešan z zeljem ali pa repo, pomešan v vsa jedila pa do praznega krompirja z mesom, se najmanj dvakrat na dan prikaže na mizi sleherne slovenske družine.

Sleheri slovenski kmet je zato vesel, da ima močno, enotno politično organizacijo, ki je čisto ljudska, ker je vzrasla iz njega in ker jo vodi ljudstvo samo. Zato ga ni strah niti take šibe kot je koloradski hrošč, ali denarja le ni bilo nazaj, in mnogi in premnogi naši Slovenci in Hrvatje so bili ob vse, kar so zaslužili. Dokler so bili mladi in močni, so služili, a na stare leta je moral prijeti za beraško palco. Temu poštenjakoviču, ali bolje rečeno uzumoviču so poverili avstrijski konzuli vodstvo protislovenske gonje. Pod vodstvom istega uzumoviča izdajajo biriči list "Slovenski narod."

Ne vemo ali bo "Ameriška domovina" vzela v zaščito tudi koloradskega hrošča, kakor je vse ostale ljudske škodljivce in izdajalce. Sleherno delo, ki prinaša prosveto in udobnost vasi, sleherni naš napredek je "Ameriški domovini" trn v peti. Ona bi želela mračnjanstvo in zaostalost v slovenski vasi, razdor med kmečkim ljudstvom, da ne bi moglo biti kos uimam in težavam.

Kdo krađe pakete ameriških Slovencev?

Kaj si vsega niso izmislili reakcionarni listi, posebno v Ameriki glede pošiljanja poštnih paketov svojcem v Jugoslaviji. Da se plenijo ljudem paketi, da jim oblasti odvzemajo posamezne predmete iz paketov, da sploh ne dobivajo sorodniki svojcev v Ameriki paketov itd. Gmeli so v zboru: "Vsega je kriva naša ljudska oblast, ki da ne dovoljuje pošiljanje." Laž za lažjo, ana debelejša od druge se je vrstila v reakcionarnem tisku.

Zdaj pa je poštna uprava naše države odkrila, kje se je in koliko se je kradlo. Ze v letu 1946 je zmanjkalo v Trstu pod zavezniško vojno upravo 347 vreč, polnih paketov, namenjenih Jugoslaviji. V istem letu je bilo poleg tega opienjenih 284, a poškovanih 174 in brez naslova 423. Kradli so te pakete ne samo italijanski poštarji v Trstu, temveč v nekaterih primerih so se kradli paketi za Jugoslavijo celo na ameriških ladjah, še preden so pristale v tržaškem pristanišču.

Ugotovili so takoj na primer 12. julija 1947, da so iz ameriške ladje "Lonestar State" iztovorili eno prazno vrečo, 13 preluknjanih, 32 raztrganih in na novo zašitih, osem pa odprtih. Istega dne so ugotovili, da so iz ladje "Red Lover" iztovorili 179 neoriginalno zvezanih vreč, v katerih so že šarili tuji prsti, dalje osem izropanih, devet raztrganih, 77 preluknjanih, 27 delno raztrganih in 44 mokrih.

Ali ste naročnik "Enakopravnosti"? Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"

Že v prvih štirih mesecih tega leta je ponovno izginilo 57 vreč blaga namenjenega Jugoslaviji. Jugoslovska gospodarska delegacija v Trstu je ta dni najostreje protestirala pri ameriških okupacijskih oblasteh v Trstu, da morajo bolj strogo gledati na prste tržaške policije in osobja v skladiščih. Naše oblasti ne bodo nehale, dokler popolnoma ne iztrebijo taktinske navade, ki so se udomačile v tržaških pomorskih in poštinskih skladiščih. Seveda ne bo reakcionarni tisk črnil niti besede proti tem zlorabam in seveda še manj, da bi dvignil protest ter zaščitil sorodnike naših rojakov v Ameriki. Tatinski družbi v Trstu smo že odščitili peruti, ne bomo pa mirovali, dokler jih popolnoma ne odvadimo od nečednega posla.

Iz naše preteklosti...

"Clevelandska Amerika" z dne 31. maja 1916:

To (protislovensko) tolpo vodi neki Lahon Zotti (Coti), ki je naenkrat postal Hrvat in izdaja najbolj nenarodni list "Narodni List" v New Yorku. Temu ostudnemu možu se očita, da je bil pobral nekaj milijonov kron, katere so mu naši siromašni delavci zaupali, da jih varuje, a jih je pogltnil, kakor nenasiitni volk. Držali so ga tudi v jeti zaprtega kakor hudodelca, ali denarja le ni bilo nazaj, in mnogi in premnogi naši Slovenci in Hrvatje so bili ob vse, kar so zaslužili. Dokler so bili mladi in močni, so služili, a na stare leta je moral prijeti za beraško palco. Temu poštenjakoviču, ali bolje rečeno uzumoviču so poverili avstrijski konzuli vodstvo protislovenske gonje. Pod vodstvom istega uzumoviča izdajajo biriči list "Slovenski narod."

Novice iz Jugoslavije

Gospodarski in kulturni preporod Makedonije

Novi proračun Ljudske republike Makedonije za 1948 je veren odsvit gospodarskega in kulturnega preporoda Makedonije iz njenega ljudstva. Makedonija doživlja čas nepomnjenega zidanja tovarn, šol, visokih šol ter drugih objektov. Za potrebo prosvete predvideva novi proračun 425,247,417 dinarjev, to je za 77% več nego lanskega proračuna. Leta 1939—40 je bilo v Makedoniji 943 osnovnih šol z 29,137 učenci. Danes imamo tukaj 1301 osnovno šolo z 189,000 učenci. Srednjih, strokovnih in visokih šol je bilo pred drugo svetovno vojno 40, danes pa 72 srednjih in strokovnih šol s 23,000 dijakov. V štiri fakultete z 882 študenti. V stari Jugoslaviji je bilo okoli 100 makedonskih študentov, ki so prejeli 450 din. mesečno. Danes je v Makedoniji med dijaki in študenti 942 stipendistov, ki prejema stipendije po 1940 dinarjev. Omeniti je treba še tri stalna gledališča v Skoplju, Kumanovem in Bitolju, Narodno opero v Skoplju ter 298 odrskih druženj.

Vzporedno poteka tudi gospodarski preporod Makedonije. Če označimo obseg industrijske proizvodnje na področju Makedonije v letu 1939 s 100, potem je narasel ta obseg v letu 1946 na 125, v letu 1947 pa celo na 325. Napredek se odraža tudi v številnem razmerju delavstva. Leta 1946 se je povečalo število delavstva v sorazmerju z 100 leta 1939 na 265, leta 1947 pa na 4161.

(SANS—Chicago)

M. Njin:

PRIRODA IN LJUDJE

(nadaljevanje)
Po sledovih narodov

Sedaj so raziskovalci vedeli, kaj naj iščejo.

Treba je bilo rešiti še vprašanje, kje naj iščejo.

Pri tem vprašanju so se morali raziskovalci, ki so se odpravljali na pot, takoj domisliti zgodovine narodov, spomniti na poljedelce, ki so živeli pred tisočletji.

Sovjetski učenjaki so preudarno tako:

Nekje v starodavni poljedelski deželi so ljudje nekoč vzgojili neko kulturno rastlino, na primer mehko pšenico. V tisočletjih so poljedelci te dežele vzgojili mnogo podvrst take pšenice. Ena vrsta je imela manjša zrna, druga večja; pri vsaki vrsti sta bili barva in oblika klasa drugačni. Ena vrsta je bolj prenašala mraz, druga slabše.

Vse te vrste pšenice, ki jih je vzgojil človek neke dežele, pa niso ostale samo v svoji domovini. Na grbah velblodov, na hrbtih konj in na škripajočih vozovih so raznesli ljudje milijarde zrn po svetu. Preseljevali so se narodi, prihajali in odhajali so osvajalci, iz dežele v deželo so potovali trgovske karavane—in skupaj z ljudmi so potovala tudi zrna. Iz njih so se daleč v novih krajih razvila nova zrna in neštivilna pokolenja zrn. Vedno bolj so se širila po zemeljski krogli pšenična polja. Pšenica je postala poglavitno žito sveta. Nekatere njene vrste so prišle v Evropo, druge na Kitajsko, tretje v Indijo. A le v njihovi domovini so se ohranile potomke vseh njenih vrst—tistih, ki niso nikdar zapustile domovine.

Največ vrst mehke pšenice mora biti torej v njeni domovini.

Kje pa je ta domovina? Kako naj jo poiščemo? Treba je iti nazaj po sledovih narodov, po sledovih trgovskih karavan. Treba je prehoditi v obratni smeri vsa pota, po katerih je potovala pšenica pred stoletji in tisočletji.

Toda kako naj najdemo, kako naj odkrijemo te sledove? Saj so že zdavnaj zameteni in zasuti. Tam, kjer so bila nekoč mesta in pota, moramo sedaj kopati mnogo metrov globoko, če hočemo priti do razvalin temeljev, do glinaste posode ali kamna z vsekanim napisom. Tudi ti drobci preteklosti nam marsikaj povedo o potih, po katerih so potovala ljudstva.

Včasih pa nam celo pokažejo, kar iščemo. Primerilo se je, da so našli učenjaki v piramidah, v starih grobnicah posode z zrnjem pšenice in prosa.

Pri iskanju domovine žita nam pomorejo tudi stari rokopisi. Mnogo takih rokopisov so že zdavnaj našli. Po njih so proučevali zgodovino, način življenja in jezik starodavnih narodov. A nikomur ni prišlo na misel, da nam stari, na pol prepereli pergamenti in papirusi lahko pokažejo, kje naj iščemo neznane vrste žita. Za zgodovinarji in arheologi so sedaj prvič tudi agronomi vzeli v roke dela starih filozofov in pisateljev—Aristotela, Plinija, Kolumela, Teofrasta, Dioskorida.

Skrbno so izpisali vsako vrsto, ki je kaj povedala o staroveških žitih, o piri, pšenici in prosu. Aristotel pravi nekje, da so v njegovem času krmili svinje z enozrnatno pšenico. Te vrstice so nov dokaz, da je domovina enozrnatne pšenice neke v bližini Grčije, verjetno v Mali Aziji. Tako nas lahko celo slučajna in postranska opomba staroveškega pisatelja spravi na pravo sled pri iskanju domovine žita.

Včasih pa najdemo v starih rokopisih tudi podrobnejša poročila o staroveškem poljedelstvu. Grški in rimski popotniki nam pripovedujejo, kakšna polja so videli na svojih potovanjih, kaj je na teh poljih raslo in s kakšnim kruhom so jih potovarjali, kja je na teh poljih raslo in s kakšnim kruhom so goščali.

S prebiranjem rokopisov seveda ne pridemo posebno daleč. Če hočemo najti domovino pšenice, ne smemo samo brskati po zapiskih staroveških popotnikov, ampak moramo proučevati tudi, kaj sejejo kje dandanes.

Ko se je selila pšenica iz svoje domovine, so jo med potjo nekatere vrste zapustile. Čim dlje je prišla, tem manj vrst je nosila s seboj. Prav daleč—na tisoče kilometrov—je prišlo le malo vrst.

Proučiti polja vsega sveta pa ni tako preprosta naloga. A učenjaki so v tem pogledu že marsikaj dognali. Narisali so zemljevide svetovnega poljedelstva. Na vseh zemljevidih kažejo raznobarna znamenja—zvezdice, trikotnički, križci, krogi, kvadrati—katere vrste kulturnih rastlin rastejo v posameznih deželah. Če vzamemo v roke mehke pšenice, vidimo, da se v Evropi, v severni Aziji in Afriki ponavljajo vedno ista znamenja. To se pravi, da tam ni mnogo vrst mehke pšenice. Čim bolj pa se bližamo južnozahodni Aziji, Hindukušu, Himalaji, tem več znamenj najdemo: z zelenimi se družijo modra, z modrimi rdeča, poleg zvezdic so trikotnički, poleg teh križci, zraven njih krogi in kvadrati. Tja, nekam v afganistanske gore,

vodijo torej sledovi! Cilj je za- znamovan. Znanost je pokazala raziskovalcem pot.

Leta 1924 je odšla v Afganistan ekspedicija, ena izmed mnogih sovjetskih ekspediciij, ki so bile poslano na lov na rastline.

(Dalje prihodnjik)

Dr. JOŽE POTRČ
minister za prosveto v LRS

Minister za prosveto tovariš dr. Jože Potrč je bil rojen 3. aprila 1903 v Vintarovcih pri Ptuj. Po končani gimnaziji se je leta 1922 vpisal na univerzo v Zagrebu, kjer se je leta 1924 priključil napredni mladini, ki se je borila proti velikosrbskemu imperializmu za nacionalno enakopravnost in ki je širila med dijaštvom napredne ideje. Od leta 1934 dalje ga je vzgajala Komunistična partija. Kot zavednega borca za pravice delovnega ljudstva ga je ves čas preganjala policija raznih protiljudskih režimov, ki ga je tudi večkrat zaprla. Od 1930 dalje je deloval kot zdravnik na vasi, se udeleževal vseh političnih akcij naprednega demokratičnega gibanja ter je bil zaradi tega med vojaško-fašistično diktaturo obsojen na dve leta

zapora, konfiniran v domači občini in poslan v taborišče na Ivanjici. Kljub vsestranski politični in politični delavnosti si je našel čas tudi za znanstveno delo ter se je zlasti poglobljal v teorijo marksizma in leninizma in v biologijo.

Ob napadu nemškega fašizma na Jugoslavijo se je javil prostovoljno v bivšo jugoslovansko vojsko, bil zajet ter v taborišču skupaj z drugimi tovariši organiziral naredno-osvobodilno gibanje. Po osvoboditvi je deloval v okrožnem odboru Osvobodilne fronte v Mariboru, pozneje pa v propagandni komisiji IOOF, kjer se je posvetil ideološki izgradnji kadrov. V Slovenskih gorah je bil izvoljen za ljudskega poslanca v skupščino Ljudske republike Slovenije.

FRANC BEVK,
podpredsednik Prezidija Ljudske Skupščine LRS

Rojen je bil v Zakojci na Cerkljanskem. Po prvi svetovni vojni je preživel 2 leti v Ljubljani kot novinar, nato se je vrnil v Gorico, kjer je več let urejeval "Mladiko" in "Goriško stražo", pozneje pa postal ravnatelj "narodne knjigarnice". Ko so fašisti leta 1926 zatrli slovenski tisk, se je tovariš France Bevk posvetil izključno pisatel-

stvanju. V tistih letih je imel nešteto hišnih preiskav, goriška kvestura mu je bila vedno za petami. Leta 1940, ko je fašistični režim prepovedal sploh vsako slovensko tiskano besedo, je bil tovariš Bevk aretiran in odposlan v internacijo. Iz internacije je bil ob smrti svojega očeta začasno izpuščen, toda že leta 1942 je bil ponovno interniran in do zloma Italije zaprt v goriških zaporih.

Ob kapitulaciji Italije so bile italijanske oblasti prisiljene izpustiti ga, naker je skupno s številnimi antifašisti odšel v partizane. Na osvobojenem delu Jugoslavije je bil najprej podpredsednik Pokrajinskega narodno - osvobodilnega sveta za Slovensko Primorje, nato pa predsednik PNOO. Na tem položaju je vodil delegacijo primorskih Slovencev v Pariz, kjer je branil pravice primorskega ljudstva. Govoril je na nešteti zborovanjih in mitingih širrom vse Primorske ter je bil povsod prisrčno pozdravljen. Sedaj je podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine LRS.

(SANS—Chicago.)

Naročajte, širite in citajte
"Enakopravnost!"

**HIŠA ZA ENO
DRUŽINO**

Lesena hiša s 7 sobami, leta 45x150, se proda za \$9600 ali pa se sprejme primerno ponudbo. Na E. 155 St. v slovenski naselbini. Hiša s 5 sobami v Willoughby, O. Lahko živite v njej skozi celo leto. Cena samo \$8800.

Za podrobnosti pokličite
MR. RESCIC
EAST SHORE REALTY
778 E. 185 St.
IV 6551

**KADAR POTREBUJETE
ZAVAROVALNINO**
proti ognju, viharju, za avtomobile, šipe itd., se lahko in zanesljivo obrnete na
L. Petrich
19001 Kildeer Ave.—IV. 1874

AVTO NAPRODAJ
PRODA SE 1930 CHEVROLET, 4 VRATA; V DOBREM STANJU. Vpraša se na
7510 LOCKYEAR AVE.
HE 8056

IŠČE SE ŽENSKO
za počistiti hišo enkrat na teden. Samo tri sobe. Dobra plača. Zgleda se na
22471 NICHOLAS AVE.
ali pokličite KE 7515

DRUŽINA
3 ODRASLIH OSEB IČE STANOVANJE S 3 ALI 4 SOBAMI. Naslov se naj pusti v uradu tega lista.

GOSTILNA NAPRODAJ
Proda se gostilno z D 1 in D 2 licencami. Nahaja se v slovenski in hrvaški naselbini na St. Clair Ave. Naslov se poizve v uradu tega lista.

**Popravljalci ogradij avtov
in barvarji avtov
dobijo delo**

Prvovrstni delavci; visoka plača od ure. Počitnice s plačo; nočno delo.
HERTZ DRIVE-UR-SELF CO.
1865 E. 17 St.
Prosimo pokličite po 6. zvečer

Prenovite in modernizirajte vašo kuhinjo in kopalnico z
PLASTIC TILE
za stene in strop. Imamo 10 različnih barv. **ANTON KOPLAN,**
1136 Norwood Rd., HE 6510
HENRY KOPLAN,
1008 Ansel Rd., EX 7141

CHRISTIANA LODGE AND COTTAGES
Edwardsburg, Michigan
The Lodge has 30 rooms with connecting shower and toilet. There are 17 cottages with private shower and toilet. Central dining room with American-European cooking. All sports: golf, dancing, tennis and shuffleboard, outdoor games. Cater to overnight guests.
Located in Christiana Lake in a grove of large trees, 100 acres of private playground on US 112. Write for folder.
CHRISTIANA LODGE
Dominic Krasovec, Prop.
Phone 9126F5
P. O. Edwardsburg, Mich.

Oglašajte v Enakopravnosti

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

The MAY Company

Zadnji teden razprodaje belega perila!

**Lady Pepperell rjuhe
iz luksusne kotenine**

Mere 81x108", 72x108", 63x108"
Regularno 3.50
3.29
Fine trpežne rjuhe znane Lady Pepperell kakovosti. Iz prvovrstne kotenine, ki ima gladko površino. Oprane, vložene v zavoje in pripravljene za uporabo. Veseli boste teh finih rjuh po teh posebnih cenah.
Enake prevlake Regularno 85c vsaka
Mere 45x36", 42x36" **79c**

Zipper oblačila za modroce

So vnaprej skržena
Regularno 5.98
4.98
Težka, vnaprej skržena koteninasta oblačila za modroce; se zapnejo z zipperjem. Lepo ukrojena, da se lahko porabijo za "innerspring" ali "box spring" modroce. Za velike ali manjše modroce.

The May Co. . . . Domestic . . . Četrto nadstropje

Kaj boste vi imeli?

GAS HAS GOT IT!

Noben drugi predmet za kuho vam ne daje tako obširno izbero posebnosti in kombinacij posebnosti, ki jih dobite v plinski peči. Modeli so skoro izdelani po naročilu, da odgovarjajo vašim lastnim potrebam. In vsi nudijo takojšnjo toploto

Avtomatično kontrolo gorkote v pečici?
Avtomatično kontrolo ure na pečici?
Avtomatično prižiganje vrhnjih enot?
Avtomatično razsvetljava v pečici in pražilniku?
Kazalec na minute?
Vdelan kuhalni seznam?
Štiri, šest ali osem vrhnjih enot?
Enote za lahno vretje?
Celo-življenjske grelce, ki se ne zamašijo—velike, standard ali majhne mere?
Razdeljeno, skupno ali standard aranžmo grelcev?
Vdelano luč za na vrhu peči?
Eno ali dve pečici—Enega ali dva pražilnika?
Okenca na pečici—Razsvetljene pečice?
Pražilnike, ki se odprejo ali potegnejo ven?
Nekadeči pražilnik—s pečico ali brez?
Globoko vdelan Cooker, vdelan Griddle ali Barbecue?
Precale ali police za greje—drogove za brisače—spravo za lonce?
Oddelke za shranitev cereals?
Ploščo, ki se odstrani izpod grelcev, da se jo čisti?
Instalacijo prav do zida?

ob vsaki temperaturi kuhe, natančno kontrolo temperature v pečici, najnižje stroške za vzdržavo—dodatne prednosti, ki jih morete dobiti le s plinom. Torej, nabavite si posebnosti, ki jih hočete . . . nabavite si ugodnosti, ki jih hočete—v moderni plinski peči.

Pomnite—nove plinske peči prihranijo plin, prihranijo denar!

THE EAST OHIO GAS COMPANY
Klasična glasba—"Popoldanski koncerti"—4:30 do 5:00
Ponedeljek do petka—WGAR 1220

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

PRVA KNJIGA

(Nadaljevanje)

Na parobku zraven stare, šilaste kapele z zarjavelim razpelom so ostali Grigorij Mele-hov, narednik, novinci kozaki Silantjev, Čopasti in Mitjka Košovoj.

— Razhajamo, dečki, — je velel narednik. — Koševoj, od-vedi konje tjakajle za tistele bore — tja, da, tamle za tistele, tam so gostejši.

Kozaki so ležali pod prelomljeno, suho jelko in kadili; narednik ni odmaknil očesa od kuka. Kakih deset korakov od njih je valovalo nepožeto, osipajoče se žito. Od vetra omlačeno klasje se je upogivalo in žalostno šelestelo. Kozaki so ležali kake pol ure in se leno pogovarjali. Nekje na desni od mesta je neprenehoma gremelo topovsko bobnenje. Grigorij se je splazil k žitu, izbiral polne klase, jih mel in žvečil trdo, pre-zrelo zrnje.

— Menda gredo Avstrijci! — je poluglasno vzkliknil narednik.

— Kje? — je vztrepetal Silantjev.

— Tamle iz gozda. Bolj na desno glej!

Gruha jezdecov je prihajala izza oddaljenega gozdiča. Ustavili so se, pregledovali polje z daleč se stegujočimi jeziki gozda, potem pa se namerili naravnost proti kozakom.

— Melehov! — je poklical narednik.

Grigorij je po vseh štirih pri-lezel do hoje.

— Spustimo jih bliže in odda-mo nanje salvo. Pripravite puške, dečki! — je mrzlično zašepetal narednik.

Jezdci so zavili na desno in jahali korakoma. Naši štirje so molče ležali pod hojo in pri-drževali sapo.

— ... aht, kapral! — je veter prinesel mlad, zveneč glas.

Grigorij je dvignil glavo: šest ogrskih huzarjev v lepih, s trakovi obšitih kratkih suknjah je jezdilo v gruči. Prvi na visokem vrancu je držal v roki karabinko in se tiho, globoko sme-jal.

Ogenj! — je zašepetal narednik.

— "Gu-gu-gak!" je jeknila sal-va.

— "Aka-ka-ka — kak-ak!" je za-lajal odmev za njimi.

— Kaj pa je? — je preplaše-no kriknil Koševoj izza smrek in nad konji: — Trrrrr, prekleti! Pobesneli ste! Fej, zlodej! —

je njegov glas streznivo za-do-nel.

Huzarji so se spotegnili v ve-rigo in jezdili čez žito. Eden iz-med njih, tisti, ki je jahal prvi na močnem vrancu, je ustrelil v zrak. Zadnji je malo zaostal, se nagnil živali na vrat, se razgledoval in držal z levico kapo.

Čopasti je prvi planil pokon-ci in stekel, teptaje z nogami ži-to in držeč puško vodoravno v roki. Stó sežnje pred njimi se je prevrnil konj in krčevito br-cal z nogami, zraven njega pa je stal gologlav ogrski huzar in otipaval pri padcu ranjeno ko-leno. Ze od daleč je nekaj za-vpil, dvignil roke kvišku, in se ozrl po tovariših, jahajočih v daljavi.

Vse to se je dogodilo tako naglo, da se je Grigorij zavedel šele takrat, ko je Čopasti pipe-ljal ujetnika k smreki.

— Odpni, vojščak! — je za-vpil in surovo potegnil meč k sebi.

Ujetnik se je zmedeno na-smehnil in pohitel. Privajeno je začel odpenjati jermen, toda roke so se mu vidno trepetale, da nikakor ni mogel odpeti za-ponke. Grigorij mu je previdno pomogel in huzar — mlad, lepo-rasel, napetolic dečko z neopaz-no bradavico, ki se mu je pile-pila v kotiček na obrtito zgornjo ustnico — se mu je hvaležno nasmešnil in pokimal z glavo. Nekako se je ves vzradoval, ko so ga rešili orožja, pobrskal po žepih, pogledal kozake, potegnil kožnat mehur, nekaj zabobotal in s kretinjami ponudil tobak.

— Gosti nas, — se je na-smehnil narednik in že potipal v žepu za papirčki.

— Zakadimo iz tujega, — se je zahototal Silantjev.

Kozaki so si zvali cigarete in prižgali. Črni tobak za pipo je močno udaril v glavo.

— Kje je njegova puška? — je vprašal narednik in željno vpil dim.

— Tu je, — je Čopasti izza hrbta pokazal prešiti žolti jer-men.

— Treba ga je spraviti v stotnijo. V poveljstvu gotovo težko čakajo kakega tolmača. Kdo ga bo odgnal, fantje? — je vprašal narednik, zakašljal in se z motnimi očmi ozrl po kozakih.

CVETLICE IN SADIKE
Ako hočete dobiti vsake vrste sadike za paradižnike in cvetlice, pojdite ponje k John Perse na Chardon Rd., vzhodno od Bishop Rd. Z vsakim nakupom nad \$1.50, dobite 6 nageljniovih sadik iz Ev-rope. Lahko pokličete po telefonu Wickliffe 650 J.

FRANK'S PHOTO SUPPLIES

DEVELOPING — PRINTING — ENLARGING

ANSKO COLOR PROCESSING

Sedaj se nahajamo v večjih prostorih in lahko nudimo

boljšo posredbo.

6207 SUPERIOR AVENUE — EX 5575

JOS. ŽELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE.

ENdicott 0583

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.

Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.

COLLINWOODSKI URAD:

452 EAST 152nd STREET

Tel.: IVanhoe 3118

ZA ZANESLJIVO ZAVAROVALNINO
proti OGNJU—NEVIHTAM—AVTO POŠKODBAM.
ITD., pokličite

JOHN ROZANCE

15216 LUCKNOW AVENUE

KEnmore 3662

PRODAJALEC ZEMLJIŠČ IN ZAVAROVALNINE

— Jaz ga popeljem, — se je oglasil Čopasti.

— Nu, daj.

Ujetnik je očividno razume-l in se klavrno, prisiljeno na-smehnil: hitel je, se poskušal ovladati, preobračal žepe in po-nujal kozakom zdrobljeno, vlaž-no čokolado.

— Rusin ih ... Rusin ... nein Avstrijec! — Mečkal je besede, smešno krillil z rokami in venomer ponujal kozakom di-šečo, zmečkano čokolado.

— Imaš še kaj orožja? — ga je vprašal narednik. — Nikar ne lopotaj, saj te tako nič ne razumemo. Livolvert imaš? — Paf-paf imaš? — (Narednik je posnemal priženje samokresa).

Ujetnik je divje odmajal z glavno. — Ne! Ne!

Rade volje se je pustil preis-kati, nabuhla lica so se mu tre-sala.

Skozi jahalne hlače, na kole-nu pretrgane, je curela kri in na rdečkasti koži je bilo videti odprtino. Pritiskal je nanjo žep-ni robec, se pačil, cmokal z usti in neprenehoma brbljal ... Njegova kapa je bila ostala zraven ubitega konja, zato je po-prosil za dovoljenje, da bi smel oditi po odevko, kapo in zapis-nik, češ, da je v njem slika nje-gove družine. Narednik si je na moč prizadeval, da bi ga raz-umel, potlej pa je brezupno za-mahnil z roko:

— Odpelji ga.

Čopasti je pri Koševuju dobil svojega konja, ga zajahal, po-pravil jezmen pri puški in po-kazal z roko:

— Naprej, hlapec, to se pra-vi vojščak, hudič te pretiplji!

Ujetnika je opogumil njegov nasmeš, zato se je še sam na-smehnil, zakoračil vstric s ko-njem in celo z nekakšno prili-zujočo se domačnostjo potrep-ljal z roko Čopastega po suhi goleni. Ta mu je surovo odsunil roko, nategnil vajeti in ga spu-stil predse.

— Pojdi, hudič! Bi se rad prismođoval?

Ujetnik je v svesti si krivde pohitel, se spet ves zresnil in se pogostoma oziral na zaostale kozake. Belkasti vihrli so mu uporno strčali vrh temena. Tak se je tudi vtisnil Grigoriju v spomin — čez ramo ogrnjeni prešiti huzarski jopič, belkasti, prešerno stoječi kodri in trdna, varna hoja.

— Melehov, pojdi in razse-dlaj njegovega konja, — je uka-zal narednik in z obžalovanjem pljunil na konček cigarete, ki nik, češ, da je v njem slika nje-gove družine.

Grigorij je snel z ubite živali sedlo in kdo ve zakaj pobral ne daleč vstran ležečo kapo. Po-vohal je podlogo in začutil re-zen zadah poceni mila in zno-ja. Odnese! je sedlo in v levi pazljivo držal huzarjevo kapo. Kozaki so čepeli pod hojami sti-kali po torbah in si ogledovali sedlo, kakršnega še niso nikoli videli.

— Dober tobak ima, moral bi ga bil poprositi še za eno ci-gareto, — se je pokesal Silant-jev.

HIŠA ZA DVE DRUŽINI

se proda za samo \$11,450. Na 714-16 E. 117 St. 5 sob spodaj; 5 sob zgoraj; 2 sobi na tretjem nadstropju; 2 garaži. Vse v dobrem stanju. Za podrobnosti pokličite IV 5021

NUJNO POTREBUJEMO

hišo za eno ali dve družini v bližini E. 185 St. ali v fari sv. Jeronija. Kdor ima za prodati, naj pokliče

IV 7646

Da se uredi zapuščino

se proda hišo za dve družini in eno za eno, družino na E. 34 St. Dve garaži in lota 40x132. Cena \$7500.

Pokličite PR 5459

HIŠNIM GOSPODARJEM

se priporoča, da sedaj je čas, da naročite barvanje vaših hiš. Za dobro delo v barvanju zunaj in znotraj se obrnite na nas. Delo je jamčeno in cene so zmerne.

VICTOR KOVAČIČ

1253 Norwood Rd., EN 2549

Zavarovalnina

proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA

DANIEL STAKICH

AGENTURA

15813 WATERLOO RD.

KE 1934

ANTON JANSKA

256 E. 156 St., KE 2570

D. B. A. Green Beverage

POZOR, ČITATELJI ENAKOPRAVNOSTI!

Pakete še vedno pošiljamo v stari kraj!

Edino, kar je treba je, da prime-sie paket v naš urad, kjer bomo mi prešili vse blago in ga pravilno označili po navodilih jugoslovanskih oblasti. Označimo pravilno število, tako da vašim sorodnikom ni treba plačati nobene carine v sta-rem kraju, še posebno ne, če se ne poslužujejo črne borze.

V vsakemu paketu lahko pošljete funt kave ali en par čevljev. Pridite v naš urad za nadaljna navodila. Vsak paket mora biti od-pri, ko ga prinesete v naš urad, da se ga pravilno označi.

Mihaljevich Bros. Co.

6424 ST. CLAIR AVE.

JOHNNY SILKS

11118 GREENWICH AVE.

se priporoča cenjenim gospodinjam v okolici za obisk njegove nove trgovine, kjer si lahko nabavite najboljše jedila, meso, pivo in vino za na dom.

LEPA LOTA NA NEFF RD.

blizu bulevarja, se proda po zmer-ni ceni. Sprejaj je 50 čevljev široka, zadaj 65 čevljev ter 190 čevljev dolga.

Pokličite KE 0288

DELO DOBI

dekle ali ženska v trgovini s sten-skim papirjem (wallpaper).

Vprašajte na

805 EAST 185th STREET

NAPRODAJ

Hiša s 7 sobami, 5 spodaj in 2 zgoraj; vse v dobrem stanju; velika klet, fornex na premog. 2 garaži, lota 35x120; na E. 160 St. blizu Euclid Beacha. Proda se za \$8,800.

Hiša s 4 sobami, vse udobnostil lota 40x120; na E. 160 St. Cena \$3,700. Dobremu in hitremu kupcu se proda oba posvetva za znatno nižjo ceno.

JOHN ROZANC

REALTOR

15216 LUCKNOW AVE.

KE 3662

Wholesale Prices

A.G.A. APPROVED

Gas

Conversion Burners

Roberts-Gordon

Janitrol

Consolidated

\$79

While They Last ONLY

Complete With Controls

LAKE ERIE HEATING COMPANY

Our Motto and Pride: "Guaranteed Satisfactory Results"

12527 St. Clair Ave.

GLenville 1656